

Modernisme før 1945

Generelle spørgsmål:

1. Hvilke **musikalske parametre** er interessante og hvorfor? **Klang, rytme, form**? Er de nyskabende eller er det netop karakteristisk at de ikke er det?
2. **Tonemateriale** – er der tale om velkendte skalaer? Hvis ikke: er der tale om radikal nyskabelse eller er der hentet inspiration i andre kulturers musik?
3. **Tonalitet**: er der tale om en harmonisk struktur eller er den sløret, måske ligefrem opløst? Hvis den er opløst: er den erstattet af noget andet?
4. **Temaudvikling** – hvordan? Eller hvordan ikke?
5. **Æstetik** – er der et æstetisk ideal man enten søger, eller søger at tage afstand fra?

.....

Specielle spørgsmål til de enkelte grupper:

1. Erik Satie: Embryons Desséchés (1913)

- a) hvad er tonearten i første del af Embryons Desséchés? Hvor starter satsen toneartsmæssigt, hvor slutter den? Er der nogle funktionstonale træk, f.eks. ledetoner?
- b) Analyser akkorderne i anden del af Embryons indtil akkorden på teksten "En père de famille prend la parole"

Først skal i aflæse alle akkorderne og notere dem med becifringstegn.

(Note: en akkord uden terters noteres f.eks. C5 – tonerne c-g)

- c) Dernæst skal I sige noget klogt om sammenhængen mellem dem: er der nogle træk af funktionsharmonik? Er der træk der peger væk fra dur-mol tonalitet? Hvilke? Hvad er tonearten – hvis der er én?

2. Igor Stravinskij: Le Sacre du Printemps: Danse Sacrale (1913)

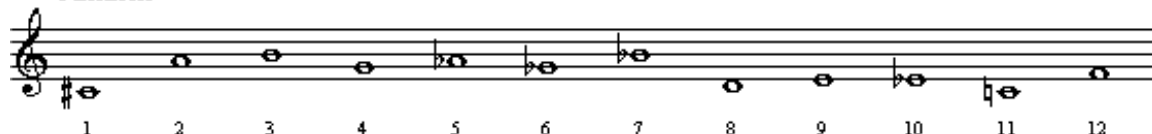
- a) I Sacre hørte vi den kraftigt rytmisk betonedede Sacrificial Dance / Danse Sacrale. I starten (cifrer 142-143) benyttes (overvejende) kun én akkord, men hvad er det for en? Prøv at beskrive den både bitonalt og 'normalt' som én akkord. Hvordan er effekten af denne akkord?

Note: Hornene er *Cor in Fa*, altså Corni (= horn) i F. Dvs de klinger en kvint under den noterede tone. *Sib* er i Bb (klinger en stor sekund under), *Mib* er i Eb (klinger stor sekst under/lille terters over), *Re* er i D (klinger en stor sekund over), *Do* er i C.

3. Arnold Schönberg: 5 klaverstykker op 23, #5, Walzer (1923)

- a) Start med at skrive rækken op – den er rigtig den I har – men nummerér den fortløbende fra 1-12. Sådan plejer man at gøre. Det har jeg faktisk lige gjort for Jer, det ser sådan her ud:

Rækken

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

- b) Nu kan man lettere se systemer når I nu skal finde samtlige rækkeforekomster på første side – og måske lige lidt ind på side 2. Gør det.

- c) Kan I finde noget system i anvendelsen af rækken?
- d) Hvis man skulle lave et indsnit i satsen her på første side, hvor skulle det være? Argumentér.

4. Kurt Weill: Dreigroschen Oper; Seeräuberjenny (1928)

- a) I valgte – eller fik valgt – Seeräuberjennys vise, men I glemte at sætte den ind i den ramme som selve operaen udgør. Den rammehistorie skal med, for en sang i en opera står ikke alene. Altså: hvem synger denne sang? Hvor i operaen foregår den? Er der nogen mening eller sammenhæng mellem visens indhold og operaens? Er der en pointe her?
- b) Musikalsk analyse af Seeräuberjennys vise. I har nu fået noden. Lav først en forminddeling af sangen og se på de enkelte led. Hvordan adskiller de sig fra hinanden mht: tekst – melodik – harmonik.
PS der er hjælp at hente i Jens Brincker (*Det Moderne og Det Ny, Systime 2002*) mht melodik og tekstindhold, men det harmoniske må I selv kigge på.
PPS Klarinetter og horn (tromba) er stemt i Bb – de klinger en hel tone under det noterede.
- c) Hvordan vil I karakterisere hans brug af harmonik? Er den tonal eller atonal? Eller skifter det i de forskellige formled og er der måske en pointe her?

5. Bela Bartók: Herzug Blaubart (1911-18)

I havde valgt de eksempler som Jens Brincker har medtaget – fornuftigt. Et par spørgsmål til eksemplerne:

- a) *Eksempel 3.1* (side 47) skulle vise noget om dissonans. Et blodmotiv hvor "to toner i tættest mulig afstand giver en karakteristisk dissonans". Hvad mener han og hvor finder vi den? Kommenter også de melodiske spring i dette eksempel.
- b) *Eksempel 3.2* (side 48) skulle vise en "moltreklang med stor septim" en molmaj7 (som Bartók forbandt med sin eks-kæreste. Kig på noden: hvor finder vi molmaj'en og hvad er det for en? I hvilken toneart (ca) synger Judit samtidig? – kommenter.
- c) *Eksempel 3.3* (side 49) – operaens psykologiske og dramatiske højdepunkt – kulminerer på den langt-holdte C-dur akkord. Fem takter før vi når den spiller orkesteret en melodisk linie der er harmoniseret. 1. Hvilken skala spiller de over? (ps melodien spilles i oktaver af yderstemmerne) 2. Hvilke akkorder er melodien harmoniseret med og hvad er princippet i harmoniseringen? 3. Hvad kaldes sådan en satstype?
- d) Se på det melodiske materiale som Blåskæg og Judit synger over. Blåskæg synger over en pentaton skala – hvilken? Jens Brincker påstår at Judit også synger over en pentaton skala, men hvor mange toner er der? Men han har nu ret alligevel – hvilken pentaton skala synger hun over?
- e) Til sidst spiller orkesteret den samme melodiske linie igen, men denne gang med hvilke akkorder og efter hvilket princip?